

**Nassaulaan 43
1815 GJ Alkmaar**

Joop Elsinga 2010

Algemeen

Het gemeenschapsgebouw aan de Nassaulaan 43 is in de tijd van de Wederopbouwperiode na W.O.II in 1953 in opdracht van het Apostolische Genootschap gebouwd door de architect H. Tauber uit Oudkarspel. De vergunning werd 14 juli 1953 verleend, maar in november wordt een wijziging aangevraagd voor de uitbouw van een orgelnis in de achtergevel. Het pand was oorspronkelijk vrijgelegen ontworpen op een onbebouwd stuk grond en is rechts vooraan gedeeltelijk aan het oog onttrokken door het buurpand (b.j.1936). Op de begane grond was na de entree de grote kerkzaal met 356 zitplaatsen. Het bouwvolume achter de kerkzaal is overkapt met een flauwe kap. De stalen kapconstructie wordt gevormd door vakwerkspanten volgens het Franse ing. Polonceau principe (1840). Op de verdieping was de vergaderruimte gesitueerd en aan de achterzijde bevonden zich een keuken en spreekkamer. De ramen bezitten stalen roeden.

In 1980/'81 is de benedenruimte omgebouwd tot gymnastieklokaal van het Murmellius Gymnasium (ir. H. Weeda, directeur O.W.). De spanten worden hernieuwd. Sinds 1993 is het pand in gebruik van de Oudkatholieke parochie van de H. Laurentius, een relatief jonge in 1949 ontstane parochie. (1)

In het interieur is het licht getoogde plafond van de kerkzaal zacht blauw gerestaureerd en twee oorspronkelijke plafondlampen zijn teruggebracht, de rest is nieuw. De glas-inloodramen met links de voorstelling van de H. Laurentius in rode kleurstelling en rechts de H. Maria Magdalena in blauwe kleurstelling zijn een herplaatsing uit het depot van de Schiedamse Oudkatholieke zusterparochie. Oorspronkelijk zaten de beide ramen in de Rotterdamse Oudkatholieke kerk uit 1952, deze is echter gesloopt. De ramen zijn in 1951 gemaakt door glazenier Paul Blom –de Lint- uit Delft en gerestaureerd door de Alkmaarse Roel Hildebrand. De ramen zijn in een figuratieve monumentale stijl in een kenmerkende donkere uitvoering ontworpen met contouren en grisailles. Deze vormgeving was kenmerk van de kerkelijke wederopbouwkunst. (zie onder). De kozijnen moeten aangepast. De overige ramen zijn van helder glas. (2)

1. Boekje Open Monumentendag nr. 89; bouwdoos. Alkmaar DMS; inv.nr. 24349, tekeningen; sectie E nr. 4284
2. Vriendelijke mededelingen de heer Erik Overtoom, lid bestuur van de parochie. Glazenier Blom, Google

Beschrijving

Op een nagenoeg T-vormig grondplan gebouwd grotendeels vrijgelegen gebouw van twee bouwlagen onder een schilddak met de noklijn evenwijdig aan de straat en een achter insnijdend aangekapt flauw hellend zadeldak (nieuw hersteld) met de noklijn haaks op de straat. De dakschilden worden gedekt door gesmoorde Romaanse pannen en half-ronde vorsten op de dakkepers. Op de achternok staat een in rode steen opgetrokken vierkante schoorsteen met buitenkanaal.

De gevels worden beëindigd met een houten gootoverstek en zijn boven een plint van bruinpaarse steen in wild verband, opgetrokken in rode handvorm steen (22 x 4 cm: Hilversums plat?) in halfsteensverband met een terugliggende voeg. De entree en raamomlijstingen zijn allen evenals de lekdorpels uitgevoerd in gefrijnde Franse kalksteen. De lekdorpels van de zijramen zijn deels van baksteen. De voorgevel en het voorste deel van de linkerzijgevel is onder de gootoverstek verfraaid met een omlopend geprofileerd metselfries. In het licht zijwaarts uitspringende dwars geplaatste voorgebouw zijn alle ramen in de voorgevel en de linkerzijramen gevuld met meerkleurig glas-in-lood.

Het pand dat ruim van de rooilijn afligt heeft een symmetrisch uitgevoerde voorgevel (N) met verschillende raampartijen in diverse afmetingen.

**De begane grond* heeft centraal in het midden de entree, geflankeerd door een tweetal rechthoekige ramen. De entree is teruggelegen binnen een portiek, waarvan de wanden en het plafond bekleed zijn met Franse kalksteenblokken. In de licht scheef naar buiten staande zijmuren bevinden zich links en rechts een smal diep rechthoekig teruggelegen halraampje voorzien van een ijzeren rooster. De dubbele deuren bezitten boven elkaar geplaatste deurramen die voorzien zijn van gietijzeren dievenijzers met een cirkelvormige ornamentering. Op de rechte brede portaalbovendorpel is heden een gietijzeren kruis bevestigd. Voor en in de portiek bevindt zich een hardstenen verzonken stoep.

**De verdieping* telt 3 paar groepsgewijze geplaatste raampartijen gescheiden door smalle muurdammen. De smalle staande ramen met 6-ruits vensters in stalen profielen zijn gevuld met glas-in-lood met één doorlopend motief. Centraal in het midden boven de entree bevinden zich drie ramen, geflankeerd door één paar met twee dito ramen. Onder de gootoverstek bevindt zich onderaan afgebiesd door een rollaag, een metselfries met kalkzandsteen ruitvormen. (refereert aan een triglyfenfries).

Rechts bevindt zich een platte zinken hemelwaterafvoer.

De rechterzijgevel (W) is deels aan het zicht onttrokken door het buurpand. De lange gevel van de kerkzaal heeft een gevelindeling, gelijk aan de linkerzijgevel, met 5 rechthoekige staande 6-ruitsvensters in een stalen profiel, waarvan het voorlaatste met een aangepast kozijn is gevuld met het glas-in-loodraam van Maria Magdalena.

De vrijgelegen linkerzijgevel (O) bestaat uit de uitspringende zijgevel van de dwars geplaatste voorbouw en links uit de lange terugspringende gevel van de kerkzaal.

-Op de begane grond rechts bevindt zich links een nieuwe toegangsdeur (vroeger raam) met rechts daarvan een rechthoekig raam gevuld met meerkleurig glas-in-lood. Voor de deur is een twee treden hoge klinkertrap van rode handvormsteen. De gevel is hier ter plaatse onder de overstek verfraaid met beschreven metselfries. *Op de verdieping bevinden zich twee lange staande trapramen identiek aan die van de voorzijde.

**In de langgerekte gevel* bevinden zich 5 smalle staande 6-ruitsvensters in een stalen profiel, waarvan de voorlaatste in een aangepast kozijn is gevuld met het glas-in-loodraam van de H. Laurentius. De ramen bezitten baksteen lekdorpels. Achteraan links is de muur verlengd met een lage achteruitbouw met een nieuwe deur die is te bereiken middels een klinkertrap.

De begane grond aan de achterzijde (Z) is gevelbreed uitgebouwd onder een platdak. De gevel op de begane grond bezit rechts twee nieuwe 2-ruits ramen en links 2 rechthoekige 2-ruits vensters binnen de oorspronkelijke kozijnen. In de rechterzijgevel bevindt zich reeds beschreven entree. (Links niet te zien= tuin van de bureu). Het plattedak dat deels als balkon fungeert is op de randen uitgevoerd met een lage gemetselde borstwering met overkragende baksteen. Links haaks op de achtergevel bevindt zich een hogere borstwering. Centraal op het balkon bevindt zich een rechthoekige gemetselde opbouw, waarvan het lessenaarsdak tegen de achtergevel om het buitenkanaal van de schoorsteen kepert.

De gevels van de opbouw zijn opgetrokken in genuanceerde rode steen van iets lichter kleur en iets vollere voeg. Binnen de opbouw bevinden zich de orgelnis en het trappenhuis. Op de kopse gevel asymmetrisch naar links bevindt zich een nieuw 2-ruitsraam en in de rechterzijgevel zit -ontlast door een rollaag- een nieuwe balkondeur.

Geheel links naast de borstwering bevindt zich een aparte toegang tot een inpandige trap die is afgedekt met een steile lessenaarklep bekleedt met bitumen, die op rabatdelen wanden rust.

In het interieur is het oorspronkelijke inmiddels gerestaureerde plafond met twee oorspronkelijke lamparmaturen nog aanwezig. De oorspronkelijke meerkleurige in fantasie-motieven uitgevoerde glas-in-loodramen van de voorbouw -allen in stalen profielen- zijn nog geheel in takt. De beide herplaatste ramen van Maria Magdalena en de H. Laurentius zijn afkomstig uit andere Oud-katholieke kerken uit dezelfde bouwperiode en passen om die reden goed in de kerk. * De kozijnen moeten aangepast.

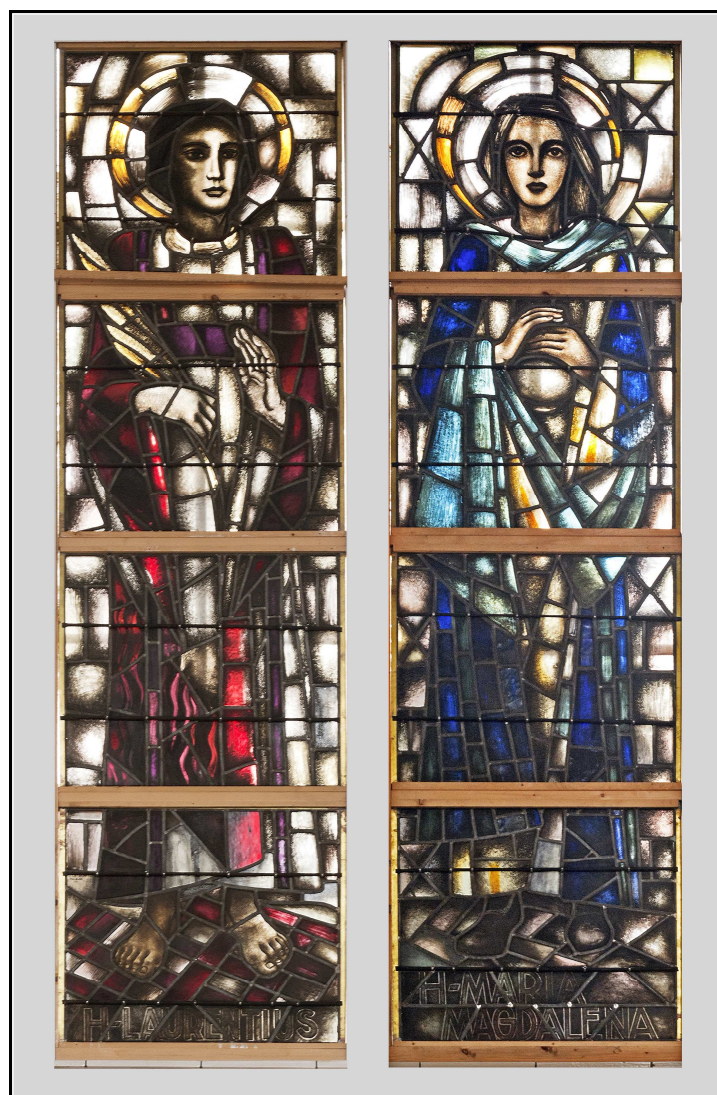
De erfafscheiding wordt gevormd door een symmetrisch aangelegde voeting met pijlers in rode steen en met een staande rollaag beëindiging.

Vanaf de muurpijler tot de 2de pijler is de voeting recht om daarna in gebogen lijn verder te gaan tot de volgende pijler. Aan de voorzijde van de rooilijn maakt deze een haakse bocht naar links c.q. naar rechts en wordt beëindigd door een pijler. Links loopt de erfafscheiding langs het pad naar de zijentree verder.

Waardering

De huidige kerk aan de Nassaulaan 43 met genoemde interieuronderdelen en erfafscheiding is van algemeen architectuur- en cultuurhistorische waarde vanwege het karakteristieke en grotendeels in oorspronkelijke staat bewaarde exterieur met de bijzondere glas-in-loodramen uit de wederopbouwperiode na de tweede wereldoorlog. De in Delfts traditionalistische bouwstijl opgetrokken karakteristieke kerk uit de jaren '50 van de vorige eeuw is een fraai voorbeeld van het werk van de Oudkarspelse architect H. Tauber.

Beeldbepalend en grotendeels vrij gelegen met een tuinentree met erfafscheiding aan het einde van de Nassaulaan heeft deze kerk tevens bijzondere stedenbouwkundige waarde.

Joop Elsinga november 2010